

Dariusz Buksik

41 Sympozjum zorganizowane przez
sekcję Psychologii przy Komisji
Nauki Wiary Konferencji Episkopatu
Polski "Psychologia modlitwy" :
(Olsztyn k. Częstochowy, 20-22
września 2009)

Seminare. Poszukiwania naukowe 27, 279-281

2010

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach
dozwolonego użytku.

Świat mediów to również radio i telewizja. Temu zagadnieniu, tj. obecności Kościoła w eterze, wystąpienie swoje poświęcił dr G. Łęcicki. Stwierdził, że najbardziej zauważalne i jednocześnie ogólnopolskie jest Radio Maryja. Istnieje w sumie 47 rozgłośni katolickich. Zwrócił uwagę, że obecnie zauważa się proces łączenia stacji komercyjnych. Zaznaczył, że zjawisko to dotyczy także katolickich sieci, np. Plus i Vox. Pomimo takich zabiegów, nadal brakuje silnej i zjednoczonej obecności kościelnej w radiowym eterze. Jeszcze gorzej sprawa wygląda, gdy chodzi o telewizję.

Następnym ważnym środkiem przekazu jest Internet. Temat mikropolityki informacyjnej Kościoła w sieci przedstawił dr M. Robak. Stwierdził, że treści kościelne oraz liczne instytucje związane z Kościołem są obecne w sieci internetowej. Jednakże, zauważa się potrzebę większego zaangażowania katolików w tym zakresie. W swoim wystąpieniu zasygnalizował także niektóre problemy, jakie jawią się w tym zakresie w kontekście prawa kanonicznego. Rozwiązanie trudności mogłoby przynieść np. certyfikowanie stron, rozumiane jako wyróżnianie najlepszych, oraz większa współpraca wielokierunkowa (kontakt różnych podmiotów kościelnych). Referat ks. dra J. Klocha (rzecznik Konferencji Episkopatu Polski) o doniesieniach prasowych na temat finansów kościelnych zamknął drugą sesję obrad. Warto zauważyć, że część referatów została przedstawiona w formie multimedialnej, nie tylko jako „suche” ustne wystąpienie. Taki sposób przedstawiania treści jest bliższy współczesnemu odbiorcy, do którego dociera wiele obrazów, często dominujących w jednoczesnym zestawieniu ze słowem.

Po przerwie obiadowej odbył się panel dyskusyjny nt. *Jak usprawnić komunikację Kościoła i mediów w Polsce?* W dyskusji, oprócz prelegentów występujących w czasie konferencji, wzięli udział przedstawiciele prasy, m.in. E. Czackowska („Rzeczpospolita”), K. Wiśniewska („Gazeta Wyborcza”), A. Pietrowa (KAI). Konferencję zakończył ks. prof. A. Lewek.

We współczesnym świecie nieustannie „produkowana” jest informacja. Z tego procesu Kościół nie może się wyłączyć. Przeciwnie, potrzebna jest aktywna jego współpraca ze światem mediów. W mediach, które stały się nowym terenem misyjnym, głos Kościoła winien być wyraźny i czytelny. Wymaga to z kolei fachowego przygotowania osób i instytucji kościelnych współpracujących ze środkami społecznego przekazu. Konferencja pokazała, że oprócz odgórnych (np. strukturalnych) rozwiązań, oraz tworzenia określonej polityki medialnej przez instytucje kościelne, świat mediów powinien być „oswajany” przez poszczególnych katolików. To oznacza m.in. ich autoformację do tego, by być świadomym odbiorcą przekazu medialnego. Również zaangażowanie w sieci internetowej jest polem działania, czy misyjnego zaangażowania wiernych. Złożoność problematyki podjętej w czasie konferencji pokazuje, że niełatwo w tej dziedzinie o proste odpowiedzi. Jednakże tematyka medialna winna być zauważona nie tylko na gruncie teologii pastoralnej, ale również w odniesieniu do prawa kanonicznego.

Ks. Arkadiusz Domaszk SDB
UKSW, Warszawa

41 SYMPOZJUM
ZORGANIZOWANE PRZEZ SEKCJĘ PSYCHOLOGII
PRZY KOMISJI NAUKI WIARY KONFERENCJI EPISKOPATU POLSKI
PSYCHOLOGIA MODLITWY
(Olsztyn/k. Częstochowy, 20-22 września 2009)

W dniach od 20 do 22 września 2009 roku odbyło się 41 Sympozjum Sekcji Psychologii przy Komisji Nauki Wiary Konferencji Episkopatu Polski, pt. *Psychologia modlitwy*. Sympozjum odbyło się w Ośrodku Rekolekcyjno-Wypoczynkowym w Olsztynie koło Częstochowy. Było to już kolejne sympozjum zorganizowane przez tę Sekcję Psychologii, a jego celem było pochylenie się nad istotnymi zagadnieniami dotyczącymi współczesnego człowieka. Tym razem, w centrum podejmowa-

nych zagadnień znalazło się jego życie religijne ujęte w perspektywie modlitwy. Próbowano odpowiedzieć na pytania: na ile modlitwa wypełnia życie człowieka oraz na ile jest mu konieczna w kształtowaniu siebie. Treści omawiane na sympozjum mieszczą się w płaszczyźnie szeroko rozumianych zagadnień przynależących do psychologii pastoralnej. Człowiek współczesny, ciągle zagoniony w swojej egzystencji, potrzebuje wyciszenia, kontemplacji, modlitwy, które pozwolą mu odnaleźć się i budować dojrzałą osobowość.

Uroczystego otwarcia sympozjum dokonał ks. prof. dr hab. Henryk Krzysteczko, przewodniczący Sekcji Psychologii przy Komisji Nauki Wiary Konferencji Episkopatu Polski. Witając wszystkich uczestników, złożył życzenia owocnej pracy i wspólnego ubogacenia się wiedzą. Ciepłe i bardzo miłe słowa do uczestników sympozjum skierował w czasie liturgii Mszy św. ks. biskup dr Adam Lepa, dziękując uczestnikom za możliwość intelektualnego zmierzenia się z zagadnieniami dotyczącymi modlitwy w perspektywie psychologii pastoralnej. Przyznał, że zagadnienie to jest ważne dla Kościoła, który pragnie poprzez modlitwę przybliżyć człowieka do Boga.

Na całość sympozjum składało się sześć sesji, w każdej z nich natomiast było po trzy lub cztery wystąpienia prelegentów z różnych ośrodków naukowych, m.in. Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Papieskiego Wydziału Teologicznego w Krakowie, czy też z Wydziałów Teologicznych: Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu i Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego. Wśród prelegentów była liczna grupa wykładowców z różnych Wyższych Seminarium Duchownych oraz osoby czynnie pracujące w psychoterapii.

Tematyka poszczególnych wystąpień była różnorodna, bogata, inspirująca i twórcza. Wymagała odpowiedniego przygotowania, zaangażowania i sformułowania wniosków, które mogłyby wspomóc formację do życia modlitwy. Stąd też, praca na poszczególnych sesjach nie ograniczała się jedynie do wystąpienia prelegenta, ale była kontynuowana podczas dyskusji, twórczej polemiki, wyrażania własnych opinii i refleksji. Właśnie ta formuła polemiki i dyskusji oraz brak wyraźnego pośpiechu, który jest bolączką wielu konferencji i sympozjów, pozwolił na interesujące spostrzeżenia i wnioski. Tematy wystąpień na poszczególnych sesjach były następujące: *Psychologiczno-pastoralne aspekty modlitwy* (ks. prof. dr hab. Henryk Krzysteczko), *Modlitwa wobec sytuacji deficytu ciszy* (ks. bp dr Adam Lepa), *Psychologia spotkania osobowego* (ks. prof. dr hab. Zenon Uchnast), *Modlitwa indywidualna: wieloznaczność pojęcia i wielowymiarowość refleksji* (ks. dr Marcin Cholewa), *Modlitwa bezdomnych* (ks. dr hab. Franciszek Głód), *Modlitwa Polaków po śmierci Jana Pawła II* (ks. dr Jan Dziedzic), *Modlitwa a jakość życia w perspektywie psychologii zdrowia* (ks. dr Dariusz Krok), *Wrażliwość sumienia a praktyka modlitwy* (ks. dr Dariusz Buksik), *Modlitwa dorosłych w drugiej połowie życia a personalny wymiar religijności* (O. dr Borys Soliński OFM), *Rola modlitwy w profilaktyce i terapii uzależnień* (ks. prof. dr hab. Czesław Cekiera SDS), *Medytacja a reakcje emocjonalne u młodzieży* (dr Agnieszka Kulik), *Poziom lęku a modlitwa* (ks. lic. Wojciech Mozdyniewicz), *Przyczyny trudności w modlitwie* (ks. prof. dr hab. Marian Wolicki), *Trudności w modlitwie w kryzysie u siostr klauzurowych* (s. dr Elżbieta Beata Jaszczyk OSC), *Stosunek do świata i norm osób o różnym poziomie religijności i duchowości. Badania empiryczne studentów* (ks. dr Marek Jarosz, dr Michał Wiechetek).

Wszystkie wymienione tematy wystąpień oraz zakres podejmowanych polemik są dowodem na potrzebę szerokiej dyskusji w gronie nie tylko psychologów, ale także pedagogów i wychowawców odpowiedzialnych za kształtowanie człowieka. W wielu wystąpieniach przewijała się bardzo istotna myśl, a mianowicie wskazanie, że rozwój człowieka trwa przez całe życie. Również przez całe życie człowiek rozwija w sobie drogę modlitwy i kontemplacji. Indywidualna modlitwa, czy też medytacja lub kontemplacja, zbliża człowieka do Boga i uaktywnia go w różnych płaszczyznach jego funkcjonowania. Jednocześnie podkreślano, że rozwój powinien być zintegrowany, a będzie taki wówczas, gdy osoba będzie gotowa do działania w relacjach interpersonalnych, społecznych oraz będzie zdolna do ciągłej samorealizacji, do samourzeczywistniania siebie poprzez modlitwę rozumianą jako indywidualny sposób spotkania się z Bogiem osobowym.

Należy podkreślić, że psychologiczne narzędzia badawcze coraz pełniej i lepiej mogą być wykorzystane również w badaniach nad zagadnieniem modlitwy. Mogą one stać się pomocą w pokazaniu tego, jaki jest istotny związek rozwoju indywidualnej drogi modlitwy z budowaniem dojrzałej osobowości. Wiele badań psychologicznych wskazuje, że modlitwa pomaga człowiekowi w rozwoju jego osobowości, podnosi go na wyższy stopień duchowości, umoralnia, zmienia życie osobowościowe dzięki relacji z Bogiem, wspomaga w trudnych sytuacjach, stwarza możliwości konstruktywnego rozwiązywania problemów, uczy skruchy i gotowości przebaczenia, obniża lęk i napięcia, sprzyja uświadomieniu sobie głębokich potrzeb, przygotowuje na wydarzenia w przyszłości czy też sprzyja integracji osobowości człowieka.

Szereg wystąpień oraz dyskusji skupiło się w dużej mierze na zagadnieniach dotyczących znaczenia modlitwy dla indywidualnego rozwoju osoby i budowania – w oparciu o nią – trwałej osobowości. Jednocześnie przedstawiono szereg badań empirycznych wykorzystujących różne narzędzia psychologiczne do pokazania związków między religijnością, lękiem, poziomem samooceny, cechami osobowości a modlitwą.

Całość sympozjum zakończyła wspólna dyskusja. Wyrażono nadzieję, że działalność Sekcji Psychologii przyczyni się do coraz lepszego rozumienia i wykorzystywania osiągnięć psychologii nie tylko w gremiach naukowych, ale przede wszystkim w różnych grupach pomocy psychologicznej powstających na terenie Kościoła lokalnego. Będzie to istotny wkład w pracę ludzi, którzy, aktywnie uczestnicząc w życiu Kościoła, pragną też otrzymywać fachowe i rzetelne wskazówki w chwilach trudnych wyborów, kryzysów, problemów związanych z wychowaniem dzieci, lub porady dotyczące skutecznego i mądrego rozwiązywania konfliktów powstających w małżeństwie. Będzie to także pomoc w rozwoju indywidualnego świata modlitwy, poprzez który człowiek ubogaca się osobowościowo, społecznie i kulturowo.

Ks. Dariusz Buksik SDB
UKSW, Warszawa